

має більший розмір викраденого або більш коштовні речі.

Однак, в органах поліції України немає обліку рецидиву крадіжок, як і інших злочинів. Лише в інформаційних базах даних АРМОП ведеться облік осіб, які вчинили злочини по всіх категоріях, а ті, вина яких не була доведена з різних причин.

Таким чином, ми вважаємо, що потрібно створювати такі інформаційні бази даних, або доповнювати уже існуючі такими критеріями пошуку, за якими можна було б здійснювати пошук в них не тільки тих осіб, які вчинили злочини, а й причетних до вчинення злочинів. Все це дозволить своєчасно виявляти потенційних злочинців, які іще не сформувалися в особу стійкого чи злісного злочинця, і проводити з ними відповідну профілактичну роботу. Крім того, внесення максимальних даних про жертв крадіжок, які на цей час є найбільш поширеними злочинами, та викрадені предмети, дозволить більш ефективно проводити віктимологічну профілактику на індивідуальному рівні.

Список використаних джерел:

1. Франк Л. В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии : автореф. дис. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Л. В. Франк. – М., 1978. – С. 13; Квашис В. Е. Основы виктимологии. Проблемы защиты прав потерпевших от преступлений / В. Е. Квашис. – М. : Издательский дом NOTA BENE, 1999. – С. 3.

2. Шнайдер Г. И. Криминология / Г. И. Шнайдер : пер. с нем. Ю. А. Неподаева ; под ред. и с предисл. Л. О. Иванова. – М. : Прогресс : Универс, 1994. – 501 с.

Цибко Владислав, курсант
навчальної групи ГБ-341 факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права та криминології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Шалгунова Світлана Аполлінаріївна,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ І ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ (ст. 204 КК УКРАЇНИ)

В КК України передбачено кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення підакцизних товарів та інше незаконне поводження з ними, за деякі інші злочини у сфері господарської діяльності. Чинне законодавство

України, що встановлює порядок і умови здійснення господарської діяльності з виготовлення та обігу підакцизних товарів, ґрунтується на загальноновизнаних доктринальних положеннях науки кримінального права та сукупності наукових поглядів, пов'язаних із складами злочинів, передбачених окремими частинами ст. 204 КК України.

У ході реформи кримінального законодавства найбільшим змінам піддалися норми про відповідальність за злочини в сфері економічної діяльності, що цілком природно. Пішла в минуле система командно-адміністративного соціалізму з її незаперечним пануванням державної власності, обмеженням до мінімуму приватним підприємництвом, централізованим плануванням, твердим контролем держави в економічній сфері з метою вольового забезпечення виконання господарських планів, у тому числі і з використанням спеціально встановлених для цього кримінально-правових способів.

Перехід країни до ринкової багатоукладної економіки, розвиток підприємництва, заохочення конкуренції, розширення зовнішньої торгівлі з країнами ЄС об'єктивно зробили необхідним принциповий перегляд законів про так звані господарські злочини, прийнятих ще в період тотального контролю держави над всією економічною діяльністю. Кримінальний кодекс України 1960 р., що діяв у той час, усе ще називав у якості злочинних цілий ряд діянь, що суперечать принципам соціалістичної економіки: приватнопідприємницьку діяльність і комерційне посередництво, спекуляцію, приписки й інші перекручування звітності про виконання планів, випуск недоброякісної продукції тощо.

Нова економічна ситуація настійно вимагала встановлення кримінальної відповідальності за цілий ряд суспільно небезпечних діянь, що порушують основи підприємницької діяльності, за прояв монополізму й обмеження конкуренції, різні порушення в сфері кредитування і банківської діяльності, ухилення від сплати податків і митних платежів, зловживання при емісії цінних паперів, порушення комерційної чи банківської таємниці і деякі інші злочини.

У результати проведення зазначеної реформи вітчизняного кримінального законодавства коло злочинних і караних діянь у сфері економічної діяльності кардинально змінено. При цьому декриміналізовано деякі діяння, що вважалися до останнього часу злочинами, і сформульовані нові склади злочинів.

Результатами проведеного нами дослідження злочинів, передбачених ст. 204 КК України «Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів» є наступні узагальнення. Перше: незаконне виробництво окремих підакцизних товарів, а саме спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, а також незаконний обіг таких товарів, стали одними із найбільш розповсюджених і найбільш суспільно небезпечних видів

протиправної поведінки у сфері господарської діяльності. Ефективна боротьба із цим явищем потребує вжиття системи організаційних, соціально-економічних, правових та інших заходів протидії, які мають охоплювати всі сторони суспільного життя. При цьому кримінально-правові заходи повинні узгоджуватись із заходами регулятивного характеру й впливати на попередження такої суспільно небезпечної й протиправної поведінки в комплексі з ними.

Друге: треба підкреслити, встановлення кримінальної відповідальності за такі суспільно небезпечні діяння, як незаконне виробництво і обіг спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, інших високо ліквідних товарів, є доцільним, обґрунтованим кроком законодавця, який є необхідним у реаліях сьогодення і тому соціально обумовленим. Водночас ст. 204 КК України, яка покликана відігравати основну роль у кримінально-правовій протидії злочинності, перш за все, з незаконним виробництвом і обігом алкогольних напоїв, тютюнових виробів і спирту, на сучасному етапі недостатньо ефективно виконує покладені на неї завдання через наявність певних недоліків даного кримінального закону. Причому ці недоліки полягають, в основному, суто в площині юридичної техніки. Такими недоліками є наступні: а) використання в законі терміну «підакцизні товари» для вказівки на предмет злочинних діянь, тоді як у реальній дійсності предметом передбачених ст. 204 КК України суспільно небезпечних протиправних діянь стають товари, які не є підакцизними, оскільки не відповідають всім законодавчо визначеним ознакам підакцизних товарів; це призводить до неточного, а тому неправильного застосування цього кримінального закону; б) криміналізація в ч. 1 ст. 204 КК України незаконного обігу лише незаконно виготовлених підакцизних товарів, що фактично робить необхідним доведення усвідомлення винною особою цієї ознаки, а також призводить до того, що тотожний за характером незаконний обіг легально виготовлених підакцизних товарів не охоплюється даним складом злочину і взагалі не завжди може тягти кримінальну відповідальність; в) недостатньо чітка криміналізація у ст. 204 КК України так званого «простого» незаконного виготовлення підакцизних товарів, що має наслідком невинуваті складнощі у кримінально-правовій кваліфікації цього діяння і певне звуження сфери застосування цієї статті; г) вживання у ч. 2 ст. 204 КК України в значенні обов'язкових ознак складу злочину таких оціночних категорій, як «відкриття підпільних цехів» та «застосування обладнання, що забезпечує масове виробництво підакцизних товарів», оскільки відсутність чітких критеріїв встановлення цих ознак на практиці або об'єктивна неможливість визначення самих критеріїв не сприяє точному і одноманітному застосуванню кримінального закону, створює умови для судових помилок; д) криміналізація незаконного виготовлення підакцизних товарів, які становлять загрозу для життя і здоров'я людей, лише у випадку, якщо таке виготовлення супроводжувалось використанням недоброякісної

сировини (матеріалів), оскільки призводить до невиправданого звуження сфери застосування ч. 3 ст. 204 КК України, бо залишає поза межами цього складу злочину інші потенційно небезпечні для життя і здоров'я людини діяння; е) включення до санкцій ст. 204 КК України спеціальної конфіскації незаконно виготовленої підакцизної продукції та обладнання для її виготовлення, яка не має кримінально-правового значення і питання про яку має вирішуватись в межах кримінально-процесуального інституту доказів.

Таким чином, нами проведено кримінально-правовий аналіз складу злочину, передбаченого ст. 204 КК України і всіх дій, що охоплюються його змістом і полягають у незаконному виготовленні підакцизних товарів чи іншому незаконному поводженню з ними, розглянуті проблеми кримінально-правової кваліфікації і питання вдосконалення кримінального закону.

Чередніченко Оксана,

курсант навчальної групи ГБ-431
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
Давиденко Іван, слухач магістратури
Донецького юридичного інституту
МВС України,

Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СПІВУЧАСТЬ ПРИ НАНЕСЕННІ УМИСНОГО СЕРЕДНЬОЇ ТЯЖКОСТІ ТІЛЕСНОГО УШКОДЖЕННЯ

В статті 3 Конституції України проголошено, що людина, її життя і здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Протягом довгих століть як проблемам кваліфікації злочинів проти здоров'я особи як особливого конкретного вчинку окремої особи чи групи осіб, так і злочинності проти здоров'я особи як певної системи антисупільної поведінки людей приділяли увагу фахівці різних галузей знань. Одними з найбільш складних для юридичного аналізу злочинів проти особистості є тілесні ушкодження. Кримінально правовий аспект охорони здоров'я має універсальний характер. Він не залежить від суспільних ознак особи